

«Гра – основа успішного навчання»

КВК:
«Пізнай самого себе»
для учнів 9-х класів

Підготувала:
Дерев'янко Ю.О.

Мета:

- узагальнити і поглибити знання учнів з біології людини;
- розвивати пізнавальний інтерес дітей до біології як науки;
- довести необхідність пізнання будови та функціонування власного організму;
- переконати учнів у тому, що людина — це невід'ємна частина природи;
- здійснювати екологічне та моральне виховання.

Форма роботи: інтелектуальна гра**Обладнання та матеріали:** протокол змагань, грамоти, проектор, ноутбук**Хід заходу**

Слайд 1:

Учитель:

*Добрий день вам, любі учні —
І дівчата, і хлоп'ята!
Ви прийшли на нашу зустріч,
І я рада вас вітати.*

*Пропоную я сьогодні
Вам, залишивши уроки,
На шляхах біологічних
Щеж нові зробити кроки.*

З кожним днем актуальним стає заклик-звернення до всього людства: *«Ми повинні дослідити та вивчити природу, збагнути її суть, пізнати її закони і навчитися підкорятися їм»*. Людина — це невід'ємна частина природи.

Згадаємо слова С.Островського:

*Человек — он ведь тоже природа,
Он ведь тоже закат и восход,
И четыре в нем времени года,
И особый в нем музыки ход...*

Давньогрецький філософ Сократ стверджував: *«Пізнай самого себе»*. Ми зрозуміємо і почнемо шанобливо оберігати навколишній світ лише тоді, коли усвідомимо своє місце в ньому. Слова великого мислителя найкраще ілюструють мету нашої біологічної гри, адже, вивчаючи предмет «Біологія людини», ми, по суті, і пізнаємо самих себе.

У КВК беруть участь три команди по 5 чоловік. Для підбиття підсумків гри обирається журі.

Конкурс 1: «Знайомство»

Команди представляють назву своєї команди, девіз та емблему. Конкурс оцінюється в 5 балів.

Конкурс 2: «Слова у слові»

У біологічному терміні «орган» «заховалися» слова, які необхідно знайти та записати в клітинки кросворда.

1	Н	О	Г	А
2	Р	О	Н	А
3	Н	О	Р	А
4	Г	О	Р	А

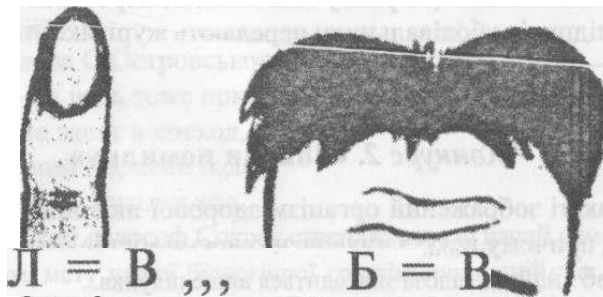
1. Частина людського тіла.
2. Річка на території Європи.
3. Житло багатьох тварин.
4. Підвищення рельєфу.

Перемагає команда, яка першою впорається з завданнями, вона отримує 2 бали. Якщо інша команда теж правильно виконала завдання, але працювала над ним довше, ніж перша, вона отримує 1 бал.

Конкурс 3: «Зашифроване ім'я»

Оцінюється в 2 балів.

На плакаті зображені людські органи, у яких зашифроване прізвище відомого вченого, заслуги якого в галузі фізіології людини важко переоцінити. Підтвердженням цього є його світова слава, перша Нобелівська премія серед російських учених (1904 р.), 132 нагороди — такого визнання не отримав жоден учений світу.

Павлов

Конкурс 4: «Біологічна вікторина»

Ведучий зачитує біологічні запитання. Команда, яка швидше знайшла правильну відповідь, одержує 2 бали.

1. Що, на вашу думку, великий давньогрецький лікар Гіппократ називав «пасовищем життя»? (*Повітря*)
2. Хто з нас не зачитувався книжкою про дивовижну подорож Гулівера до країни ліліпутів! Цікавою та захоплюючою є розповідь про те, як Гулівер побував серед гігантів. Чи є реальна основа цієї фантазії? (*Гормон росту гіпофізу — соматотропін; гіпофункція — карлики, гіперфункція — гіганти*)
3. Тварині видалили відділ головного мозку, у результаті чого вона стала

- спотикатися, високо піднімати лапи, падати, рухатися стрибками, не могла зупинитися, під час стояння колихалася, широко розставивши кінцівки, швидко втомлювалася. Який відділ головного мозку їй видалили? (*Мозочок*)
4. Відомий давньогрецький лікар Гален стверджував: «Тисячі й тисячі разів повертав я здоров'я своїм хворим за допомогою ... ». Як ви гадаєте, за допомогою чого повертав здоров'я своїм пацієнтам Гален? (*За допомогою рухів*)
  5. Пам'ятаєте, у казці розгнівана мачуха перетворюється на очак у її падчерки на відьму: «Ніс її загострився, очі повилазили з орбіт, обличчя та шия набрякли, мачуха стала трястися». Так у казці. Чи можуть траплятися подібні перетворення в житті? Якщо так, то чим вони викликані? (*Гіперфункцією щитоподібної залози, надлишком тироксину— базедова хвороба*)
  6. Емблемою служби переливання крові є зображення пелікана. Чому саме цю тварину було обрано для символіки донорства? (*За легендою, за відсутності їжі пелікани годують своїх дітей власним тілом*)

Конкурс 5: «Німий малюнок»

Підписати складові малюнку. Оцінюється в 5 балів.

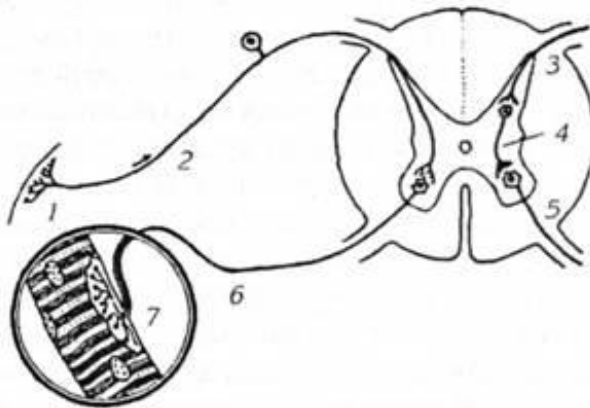

Рис. 2. Схема рефлекторної дуги:

ліворуч — двонейронна (монсинаптична); праворуч — трьох нейронна (бісинаптична): 1 — рецептор; 2, 3 — аферентний (чутливий) нейрон; 4 — вставний нейрон; 5, 6 — еферентний, нейрон; 7 — нервово закінчення у посмугованому м'язі

Конкурс для вболівальників

Поки учасники працюють над завданням, відбувається гра з уболівальниками, яким пропонується скласти якнайбільше біологічних слів із букв, які є в терміні «стравохід». Переможцем стає той, хто склав максимальну кількість слів.

Конкурс 6. Конкурс для капітанів: «Показуха»

По одному учню з команди. Необхідно показати без слів органи тіла людини, щоб своя команда його вгадала. Оцінюється в 2 бали. Слова для відгадування: серце, шлунок, кишечник, головний мозок, зуби, м'язи.

Конкурс 7: «Знавці біології»

«Закінчити речення»

1. Наука про клітину, називається ... (цитологія)
2. Ми належимо до раси ... (європеоїдної)
3. Кістка росте в товщину за допомогою ... (окістя)
4. Перший шийний хребець називається ... (атлант)
5. Клітини крові утворюються в ... (червоному кістковому мозку)
6. Судини, що несуть кров від серця - ... (артерії)
7. Судини, що живлять серце, називаються ... (коронарні)
8. Легені вкриті сполучнотканинною оболонкою - ... (плеврою)
9. Фермент, що розщеплює білки в шлунку, називається ... (пепсин)
10. Хвилеподібні рухи кишечника, називається ... (перистальтикою)
11. Найбільша залоза нашого організму ... (печінка)
12. Хвороба цинга виникає за гіпо- та авітамінозу вітаміну ... (С)
13. Колір шкіри залежить від вмісту в ній пігменту ... (меланіну)
14. Структурною одиницею нирок є - ... (нефрон)
15. Каріотип жінки є наступним - ... (44А+XX)

Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Конкурс 8. Домашнє завдання: «Людина майбутнього»

Учитель:

*...Что значишь ты, без трав и птиц,
И без любви к пчеле жужжащей,
Без журавлей над хвойной чащей,
Без милостивых лисьих лиц.
Когда поймешь ты, наконец,
Врубаясь в мертвые породы,
О человек! Венец природы,
Что без природы
Твой венец?!*

Бездумно втручаючись в природу, людина своїми руками руйнує все те, без чого неможливе її життя. Тому не дивно, що сьогодні так часто народжуються фізично та психічно неповноцінні діти.

Ядерна зброя, озонна «дірка» над Антарктидою, кислотні дощі, Чорнобильська трагедія, поховання радіоактивних відходів – такі сумні результати «переможної ходи» по планеті Земля «вінця природи» – *Ношо sapiens*. Генетики всього світу з тривогою заявляють: «Генофонду людства загрожує небезпека».

Що може змінитися в будові людського організму в недалекому майбутньому і з яких причин — це і було домашнім завданням для команд.

Команди по черзі презентують свій варіант «людини майбутнього», коментуючи малюнок і вказуючи на причини змін. Найвища оцінка конкурсу — 5 балів.

IV. Підведення підсумків

Гра до кінця підходить.

І сумнівів немає,

Нам зараз переможців

Рахунок визначає.

Журі визначає команду-переможця.

Учитель:

Приходьте ж на уроки,

Беріть підручник в руки.

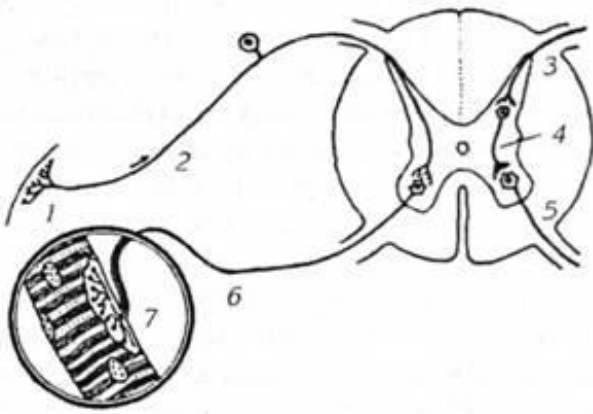
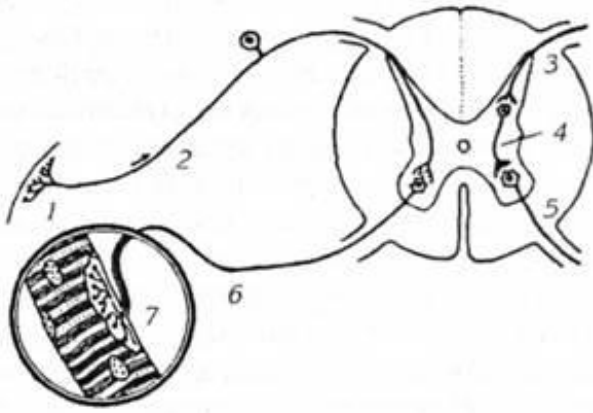
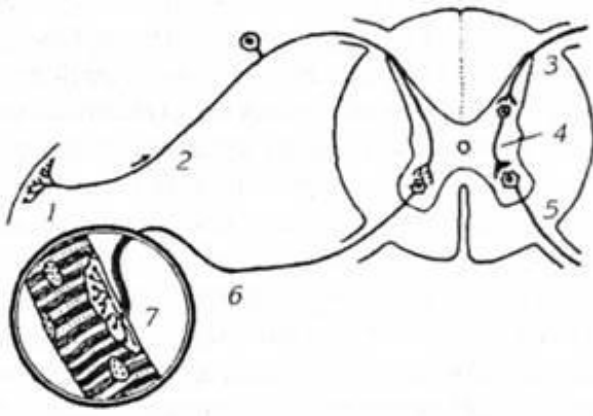
Нехай завжди вам будуть

Цікавими науки

1				
2				
3				
4				

1				
2				
3				
4				

1				
2				
3				
4				

Серце

Шлунок

Кишечник

Головний мозок

Зуби

М'язи

«Закінчити речення»

1. Наука про клітину, називається ...
2. Ми належимо до раси ...
3. Кістка росте в товщину за допомогою ...
4. Перший шийний хребець називається ...
5. Клітини крові утворюються в ...
6. Судини, що несуть кров від серця - ...
7. Судини, що живлять серце, називаються ...
8. Легені вкриті сполучнотканинною оболонкою - ...
9. Фермент, що розщеплює білки в шлунку, називається ...
10. Хвилеподібні рухи кишечника, називається ...
11. Найбільша залоза нашого організму ...
12. Хвороба цинга виникає за гіпо- та авітамінозу вітаміну ...
13. Колір шкіри залежить від вмісту в ній пігменту ...
14. Структурною одиницею нирок є - ...
15. Каріотип жінки є наступним - ...

Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

«Закінчити речення»

1. Наука про клітину, називається ...
2. Ми належимо до раси ...
3. Кістка росте в товщину за допомогою ...
4. Перший шийний хребець називається ...
5. Клітини крові утворюються в ...
6. Судини, що несуть кров від серця - ...
7. Судини, що живлять серце, називаються ...
8. Легені вкриті сполучнотканинною оболонкою - ...
9. Фермент, що розщеплює білки в шлунку, називається ...
10. Хвилеподібні рухи кишечника, називається ...
11. Найбільша залоза нашого організму ...
12. Хвороба цинга виникає за гіпо- та авітамінозу вітаміну ...
13. Колір шкіри залежить від вмісту в ній пігменту ...
14. Структурною одиницею нирок є - ...
15. Каріотип жінки є наступним - ...

Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

«Закінчити речення»

1. Наука про клітину, називається ...
2. Ми належимо до раси ...
3. Кістка росте в товщину за допомогою ...
4. Перший шийний хребець називається ...
5. Клітини крові утворюються в ...
6. Судини, що несуть кров від серця - ...
7. Судини, що живлять серце, називаються ...
8. Легені вкриті сполучнотканинною оболонкою - ...
9. Фермент, що розщеплює білки в шлунку, називається ...
10. Хвилеподібні рухи кишечника, називається ...
11. Найбільша залоза нашого організму ...
12. Хвороба цинга виникає за гіпо- та авітамінозу вітаміну ...
13. Колір шкіри залежить від вмісту в ній пігменту ...
14. Структурною одиницею нирок є - ...
15. Каріотип жінки є наступним - ...

Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Протокол змагань

Назва команди	Конкурси								Сумарна кількість балів
	№1 «Знайомство» - 5 балів	№2 «Слова у слові» - 2 бали	№3 «Зашифроване ім'я» - 2 бали	№4 «Біологічна вікторина» - по 2 бали	№5 «Нічий малюнок» - 5 балів	№6 Конкурс капітанів – по 2 бали	№7 «Знавці біології» - по 1 балу	№8 Домашнє завдання – 5 балів	

III місце - _____

II місце - _____

I місце - _____

